

BENİN PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	8
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER	10
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER.....	13
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	15

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Politikası

Benin liberal bir ticaret politikası uygulamaktadır. Ancak altyapı eksikliği ve bürokratik süreçler ticari faaliyetleri kısıtlamaktadır.

Benin transit ticarete dayalı büyüme modeli ve kayıt dış akaryakıt ithalatına bağımlılığı nedeniyle, başta Nijerya olmak üzere çevre ülkelerin ticaret politikalarından doğrudan etkilenmektedir. Öte yandan Benin, yerli ürünlerin katma değer kazandırılarak ihraç edilmesi ekseninde bir dönüşüm ve kalkınma politikası uygulamaktadır.

Nijerya'da 2023 yazında gerçekleşen kur reformu, yakıt sübvansiyonlarının eliminasyonu ve ticaret yasaklarının gevşetilmesi gibi bir dizi uygulama ve Ecowas yaptırımları kapsamında Benin-Nijer sınırının 2023'ün Temmuz ayında kapatılması gibi dış gelişmeler Benin'in ticaret sektörünü olumsuz etkilemiştir. Bu kapsamda, Benin'de reeksport ve transit ticaretten geçen hane halkının ve büyümenin motoru vazifesi gören Cotonou limanının gelirleri düşmüştür.

Nijerya, Benin'in toplam ihracatının yaklaşık %70'ini, toplam ithalatının %25'ini ve toplam turist sayısının %50'sini oluşturmakta olup Nijerya Benin ikili ticaretinin %90'ının kayıt dış olduğu tahmin edilmektedir ve kayıt dış faaliyetler uluslararası ticaret verilerine yansımamaktadır. Gayri resmi ticaretin yüksek olması, geçirgen ve uzun bir ortak sınır hattı, gümrük altyapılarının yetersizliği ve gümrük prosedürlerinin çokluğundan ileri gelmektedir. Ayrıca, Cotonou limanı yüksek işleme kapasitesi ile Nijerya limanlarına alternatif oluşturmakta ve Nijerya temel gıda maddelerinin ithalatına ihtiyaç duymaktadır. Nijerya'da 2023 yılında gerçekleşen yönetim değişikliği sonrasında ithalat yasaklarının gevşetilmesiyle kayıt dış ticaret azalış göstermekle birlikte halen büyük bir oranı teşkil etmektedir. Benin'in Nijerya'ya ihracat ürünleri reeksport kapsamında pirinç, ikinci el araçlar ve et ürünlerinden oluşmaktadır. Benin'in Nijerya'dan ithalatı ise dörtte üç oranında kpayo denilen ve Benin akaryakıt tüketiminin yaklaşık %80'ine tekabül eden kaçak akaryakıttan oluşmaktadır. Son dönemde içecek ürünleri ile çimento ithalatı artış göstermektedir. Öte yandan Nijerya'da akaryakıt sübvansiyonlarının kaldırılması ve Naira'nın FCFA karşısında %50'lere varan değer kaybı bu ticaret akışını olumsuz etkilemektedir.

Diğer yandan, 2016 yılından bu yana uygulanan Hükümet Eylem Planlarının (PAG) bir parçası olarak, Glo Djigbe Özel Ekonomik Bölgesi kurulmuş olup, bu alan başta pamuk, kaju, ananas, soya fasulyesi gibi tarım ürünleri olmak üzere yerli ürünlerin katma değerli dönüşümü ve ihracatı yatırımlarına tahsis edilmiş ve yatırım teşvikleri getirilmiştir. Yerli sanayinin geliştirilmesi amacıyla, belirtilen ürünlerin işlenmemiş biçimde ihracatları fiyat kontrolleri veya ihracat yasakları ile kısıtlanmaktadır. Buna ilaveten, yerli kümes hayvancılığı sektörünün geliştirilmesi için dondurulmuş tavuk ithalatının yasaklanması yönünde çalışmalar yürütölmektedir.

İthalat Rejimi

Benin, Dünya Ticaret Örgütü'nün (WTO) ve Batı Afrika Ekonomik ve Parasal Birliği'nin (WAEMU) bir üyesidir ve bu kuruluşların kuralları uyarınca ticaret büyük ölçüde serbestleştirilmiştir. Benin, Burkina Faso, Fildişi Sahili, Gambiya, Gine-Bissau, Gine (*Konakri*), Gana, Liberya, Mali, Nijer, Nijerya, Senegal, Sierra Leone ve Togo'yu içeren Batı Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu'nun (ECOWAS) bir üyesidir. Benin ECOWAS Ortak Dış Tarife'si (CET) kapsamında üçüncü ülkelere karşı ortak gümrük tarifesi ve üye ülkeler arasında gümrük vergisiz ithalat ihracat rejimi uygulamaktadır.

Benin DTÖ kapsamında onayladığı “*Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşması*” ile ticarette teknik engellerin azaltılması, gümrük işlemlerinin basitleştirilmesi, uyumlaştırılması ve uluslararası ticaretin önündeki bürokratik engellerin azaltılmasına yönelik düzenlemeleri kabul etmiştir.

Benin’de dış ticarete ilişkin gümrük prosedürleri 2023 yılında faaliyete geçen Dış Ticarete Tek Pencere Sistemi (*Guce*) üzerinden yürütülmektedir. Bu sistem gerekli lisans, sertifika, ithalat beyannamesi, gümrük beyannamesi, elektronik ödeme, kambiyo, muafiyetler konularındaki işlemleri barındırmaktadır. İthal veya ihraç edilen ürünlerin tabi olduğu vergileri gösteren vergi simülasyonu modülü de belirtilen sistemde yer almakta olup bu modülden, Benin’e ihraç edilecek ürünlere uygulanacak gümrük vergisi ve diğer vergilere ilişkin bilgi edinilebilmektedir.

Gümrük Tarifeleri

ECOWAS üye ülkelerinin üçüncü ülke menşeli ithal mallara uyguladığı gümrük vergileri malların niteliğine göre %0’dan %35’e kadar değişen 5 kategoride uygulanmaktadır. Üye ülkeler arasındaki ticarete gümrük vergisi uygulanmamaktadır. Ürün kodları bazında ortak dış tarifeler Benin Ekonomi ve Finansla Bakanlığına bağlı Gümrükler Genel Müdürlüğü’nün şu adresinden edinilebilmektedir. (<https://douanes.gouv.bj/tarif-exterieur-commun-tec-cedeao-2022/>)

ECOWAS Ortak Dış Tarifeleri kategorileri aşağıda belirtilmektedir:

- %0 – Temel sosyal mallar;
- %5 – Temel mallar, hammaddeler, sermaye malları
- %10 – Ara ürünler
- %20 – Tüketim malları
- %35 – Ekonomik kalkınma için özel mallar

İç vergiler ve oranları:

Benin, %18’lik tek bir KDV (Taxe sur la valeur ajoutée) oranı benimsemiştir ve ithal edilen ürünlerden KDV tahsil edilir. Bunun yanında, aşağıda belirtilen ürünlerin ticaretinden %1’den %45’e kadar değişen oranlarda Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) alınır. ÖTV uygulanan ürünler ve vergi oranları aşağıdaki tabloda belirtilmektedir:

ÖTV Ürün ve Oranları

SIRA	ÜRÜN	ORAN	VERGİ MATRAHI
1	Buğday unu, yağlar ve yenilebilir yağlar	%1	Katma değer vergisi (KDV) hariç olmak üzere, önceden ödenen vergi ve harçlar ilave edilmiş gümrük değeri
2	Plastik poşetler	%5	
3	Kahve		
4	Parfümeri ürünleri ve kozmetik preparatları	%7	
5	Su hariç alkolsüz içecekler, hatta gazlı içecekler		
6	Gücü 13 beygir veya daha fazla olan binek araçlar		
7	Alkolsüz enerji içecekleri	%10	
8	Alkollü içecekler (biralar ve elmalar)	%20	
9	Şaraplar	%40	
10	Tütün ve sigara		
11	Likörler ve şampanyalar	%45	
12	Çay	%5	
13	Mermer		
14	Altın külçeleri		
15	Değerli taşlar	%10	

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Benin'deki birçok standart, ARSO (*Afrika Standardizasyon Örgütü*), ISO (*Uluslararası Standardizasyon Örgütü*) veya AFNOR (*Fransız Normalizasyon Ajansı*) gibi uluslararası standart kuruluşlarından benimsenmiştir. Benin ayrıca SMIC'nin (*İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü*) üyesidir.

Benin'de ulusal standardizasyon, metroloji, sertifikasyon, ürün doğrulama ve kalite geliştirme politikasını uygulamak, izlemek ve değerlendirmekten sorumlu organ Ulusal Standardizasyon, Metroloji ve Kalite Kontrol Ajansı'dır (ANM). ANM test, muayene ve sertifikasyon işlemlerinde uluslararası Contecna grubu ile 2023 yılında işbirliği yapmıştır. Türkiye'den uluslararası tanınırlığı olan sertifikalara sahip ürünler Benin'de de geçerlidir. Sertifikalandırılmamış veya sadece laboratuvar analizi olan ithal ürünlerin incelenmesi için ilgili otoritelere yazılı olarak başvurulması gerekmektedir. ANM'nin iletişim bilgisi aşağıda belirtilmektedir:

ANM

Dr. Alassane MOUTAWAKILOU

General Manager

+229 01 97 18 59 70

mmmoutawakilou@anm.bj

mmmoutawakilou@gouv.bj

M. Léon DOSSOU
Head of Certification Department
+229 01 94 28 95 50

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

COTECNA adlı uygunluk değerlendirme şirketi, ithal veya yerli üretim çeşitli ürünlere yönelik uygunluk doğrulama programının uygulanması için yetkilendirilmiştir.

Benin Tarım Bakanlığı bünyesindeki Benin Gıda Güvenliği Ajansı (ABSSA) isimli kuruluş gıda ürünlerinin ülkeye girişinden önce kontrollerinden sorumludur. Farmakolojik malzemelerin kontrolü ise Benin Sağlık Bakanlığı'na bağlı Benin İlaç ve Diğer Sağlık Ürünleri Ajansı (ABMed) tarafından gerçekleştirilmektedir. ABSSA ve ABMed'in iletişim bilgileri aşağıda belirtilmektedir.

ABSSA
Mme. Chérifath BOTON
Head of Inspection Department
+229 01 67 31 88 39

Ministry of Trade
M. Fousseni GOMINA
Department of Foreign Trade
+229 01 97 20 51 51

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Mallar için belirli etiketleme gereklilikleri yoktur. İthal ürünlerde menşe ülke onayı ve ithal işaretinin bulunması gerekir. Fransızca dilinde etiketli olarak pazara sunulan ürünler daha kolay tanınır ancak etiketlerin Fransızca dilinde olması yasal olarak zorunlu değildir.

Teknik Engeller

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (*standartlar ve teknik düzenlemeler*) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı rn Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikengel.ticaret.gov.tr/>). Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine yelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine yelik ücretsizdir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Benin, Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (*WIPO*) ve Afrika Fikri Mülkiyet Örgütü'nün (*OAPI*) bir üyesidir. Bu örgütlerde yapılan tesciller Benin'de de geçerlidir.

Benin'deki OAPI ofisi Structure Nationale de Liaison de l'OAPI'dir. SNL/OAPI'nin bazı görevleri şunlardır: OAPI'ye iletmek üzere endüstriyel mülkiyet hakları için başvuruları almak; endüstriyel mülkiyet haklarıyla ilgili dosyaları izlemek; endüstriyel mülkiyet anlaşmalarıyla ilgili hükümleri uygulamak; bölgesel ve uluslararası endüstriyel mülkiyet kuruluşlarıyla bağlantı kurmak.

SNL/OAPI, Benin Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'nda bulunmaktadır ve ofisin iletişim bilgisi aşağıda belirtilmektedir:

SNL/OAPI
M. Roufaye ADEKAMBI
OAPI local Manager
+229 01 97 87 88 06

Dağıtım Kanalları

Benin'de Porto Novo ve Cotonou perakende satışların en yoğun olduğu kentlerdir. Cotonou'daki Dantokpa marketi toptan ve perakendecilerin yoğunlaştığı bir açık hava pazarıdır. Toptan satış sektörünün en önemli aktörleri Lübnan, Hindistan, Pakistan ve Çin'den gelen tüccarlar ile Beninli işletmelerdir.

Halkın büyük çoğunluğu yerel ve açık hava halk pazarlarından alışveriş yapmaktadır. Bununla birlikte daha yüksek harcanabilir gelire sahip olan kesimler ithal ve daha pahalı tüketim ürünlerinin yoğun olarak bulunduğu süpermarketleri tercih etmektedir.

Benin'e ithal edilen ürünlerin genellikle Nijerya'ya tahminen %90 kayıt dışı olarak ihraç edilmektedir. Bu ihracat çoğunlukla pirinç, et ve ikinci el araçlardan oluşmaktadır.

Yerel distribütörler vasıtasıyla başta ve makarna ve un olmak üzere Türkiye'den gıda ürünleri Benin ve çevre ülkelerde pazara sunulabilir. Fiyatın rekabetçi olması pazara giriş için önemli bir etkidir.

Tüketici Tercihleri

Benin'de kişi başına düşen gayri safi yurtiçi hasıla yükselmektedir ve en son 2023'te 1.300,32 dolar olarak kaydedilmiştir. Benin söz konusu göstergede Afrika'da 28. sırada gelmiştir ve orta düşük gelir grubunda yer almaktadır. Nüfus çoğunlukla güneyde yer alan Atlantik kıyısındaki

Cotonou ve Porto Novo şehirlerinde daha yoğun olarak yer alırken, kuzeye gidildikçe seyrekleşmekte ve batı bölümlerde yoğunlaşmaktadır. Kentsel nüfus toplam nüfusun %50'sini oluşturmakta ve şehirleşme oranı yükselmektedir.

Benin'de tüketici davranışlarını etkileyen en önemli faktörler, harcanabilir gelirlerin düşük olması ve dayanıklı tüketim ürünlerine yönelik yüksek fiyat hassasiyetidir. Dayanıklı malların tüketicileri ürün satışına bakım hizmetleri, müşteri hizmetleri, satış sonrası destek gibi ilave hizmetlerin dahil edilmesini bekleyebilirler.

Ülkede telekomünikasyon, posta ve bilişim teknolojileri altyapısının az gelişmiş olması ve mobil hizmet ve cihazların genel alım gücüne göre pahalı olması doğrudan pazarlama yöntemini elverişsiz kılmaktadır. Televizyon, radyo ve gazeteler en etkin reklam mecralarıdır ve cep telefonu kısa mesajları reklam amacıyla nadiren kullanılmaktadır.

Yabancı şirketlerce Beninli firmalarla temas edilirken dikkat edilmesinde fayda görülen hususlar: doğrudan kişisel etkileşim sağlanması, genel olarak Fransızca dilinin tercih edilmesi ve promosyon materyalleri ve teknik belgelerin hem Fransızca hem İngilizce dilinde sunulması, yerel iş uygulamalarına hakim olan saygın acenteler veya dağıtımıcılar ile ortaklık kurulmasıdır.

Kamu İhaleleri

Maliye ve Finans Bakanlığının denetimi altında bulunan Kamu İhale Düzenleme Kurumu (ARMP), kamu alımlarından sorumlu organdır. Kamu ihaleleri "*La Nation*" adlı ulusal gazetede ve resmi Kamu İhale Portalı (<https://marches-publics.bj/>) adresinde yayımlanır. Bunun yanında, önemli altyapı ve inşaat projelerini devlet adına yürüten Gayrimenkul ve Kentsel Gelişim Şirketi-Simau, ülkenin temel limanı Port Autonome de Cotonou, Dünya Bankası ve Afrika Kalkınma Bankası'nın aşağıda verilen internet adreslerinde çeşitli mal ve hizmet alım ihaleleri yer almaktadır. Başlıca ihale internet adresleri belirtilmektedir.

Benin yasaları açık ve kapalı zarf ihalelere izin vermektedir. Denizaşırı ülkelerde önemli projeler yürütmüş firmalar büyük ölçekli ihalelerde avantaj sağlayabilir. Bununla birlikte, bazı ihaleler kısa listeye alınmış veya önceden seçilmiş şirketlere verilir ve ihale süreci şeffaf yürütülmeyebilir. Yerel firmalarla ortaklık kurularak ihalelere katılım mümkündür.

Başlıca İhale Siteleri (Benin):

- Afrika kalkınma bankası ihaleleri: <https://www.afdb.org/en/projects-and-operations/procurement>
- Dünya bankası ihaleleri: <https://projects.worldbank.org/en/projects-operations/procurement?srce=both>
- Port Autonome de Cotonou ihaleleri <https://portdecotonou.bj/publications/>
- Kamu İhale Platformu-Kamu İhale Düzenleme Kurumu (ARMP): <https://marches-publics.bj/appels-doffres>
- Simau: <https://simaubenin.com/>

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Benin ekonomisi ve ihracatı büyük ölçüde tarıma bağımlıdır. 2023 yılı verilerine göre tarım, hayvancılık ve balıkçılık sektörü ülkenin GSYH katma değerinin %25,4'ünü oluşturmakta ve tarım sektörü istihdamın %28'ini kapsamaktadır. Ülkenin verimli tarım arazileri mevcuttur ve topraklarının %34'ü tarımsal niteliktedir.

Benin Afrika'da Mali'den sonra ikinci büyük pamuk üreticisidir ve dünya pamuk üretiminin yaklaşık %1'ini gerçekleştirmektedir. En temel tarım üretimi ve ihracat ürünü pamuktur. Pamuktan sonra en fazla üretilen tarım ürünleri arasında kaju fıstığı, soya fasulyesi, ananas, mısır, manyok, patates ve yer fıstığı bulunmaktadır. Buna ilaveten, ülkenin toplam ithalatının %16'sına tekabül eden pirinç ürününün üretimi Dünya Bankası desteğiyle geliştirilmektedir.

Pamuk, kaju, soya fasulyesi ve ananas gelişen imalat sanayinde girdi olarak kullanılmaktadır ve genellikle bu ürünlerin ham olarak ihracatı yasaklar ve fiyat kontrolleri ile zorlaştırılmaktadır. Soya fasulyesi üretimi son yıllarda hızlı gelişmiştir ve tüm üretimi işleyecek sanayi kapasitesi kurulmuştur.

Karayolu altyapısının gelişmemiş olması, tarımsal ürünlerin transfer ve ihracat maliyetlerini artırmaktadır. Bu kapsamda, kuzey bölgelerde karayolu altyapısının geliştirilmesine yönelik pamuk yolu projesi ve tarımsal ürünlerin sanayi bölgesine transferini kolaylaştıracak liman yolları geliştirme projeleri hedeflenmektedir.

Sanayi

Benin sanayi sektörü GSYH'nin %9'unu temsil etmekte olup, gelişme aşamasındadır. Sanayi yatırımları son yıllarda hız kazanmıştır ve 2019-2023 döneminde %54 oranında artan yabancı yatırımların önemli bir bileşenidir. Ülkenin sanayi sektörleri tarımsal işleme, tekstil üretimi, çimento, un gibi temel faaliyetlerde yoğunlaşmıştır. Buna ilaveten, Seme Kpodji komününde yer alan Dangoca SA endüstriyel bölgesinde içecek sanayi yatırımları artış göstermektedir.

Hükümet endüstriyel tabanı çeşitlendirmeye ve yabancı yatırım çekmeye çalışmaktadır. Kamu yönetimi bu amaçla Glo Djigbe Özel Ekonomik Bölgesini kurmuş olup, bu bölgede altyapı yatırımları yapmakta ve yatırım teşvikleri uygulamaktadır.

Benin'in tarımsal kaynakları palmiye yağı rafinerisi, pamuk çırçırılama ve gıda işleme gibi endüstrileri desteklemektedir. En önemli yatırımlardan biri olan tekstil ve hazır giyim üretimi, ülkenin pamuk üretimi ve istihdamını destekleyerek ekonomik dönüşümde kaldıraç vazifesi görmektedir.

Buna ilaveten, tavuk eti üretimine yönelik işletmeler mevcut olup, yerli üretim ithal ürünler karşısında daha maliyetlidir. Bunun nedeni, yem maliyetlerinin yüksekliği ve ithal edilen Avrupa menşeli ürünlerdeki dolaylı sübvansiyonlardır. Şehirleşme ve nüfus artışı beraberinde

gelen dondurulmuş kümes hayvanı talebi, et üretimine yönelik devam eden yatırımlarla geliştirilmeye çalışılmaktadır. Bununla birlikte, Batı Afrika'nın en büyük dondurulmuş tavuk ithalatçılarından biri olan Benin'de bahse konu ürünün ithalatının yasaklanması planlanmaktadır.

Hizmetler

Ticaret ve ulaşım sektörlerinin başını çektiği hizmetler sektörü Benin'in GSYİH'sinin %47,3'ünü ve toplam istihdamın neredeyse %50'ini oluşturmaktadır. Telekomünikasyon, bankacılık ve finans, ulaşım ve turizm gelişen hizmet sektörleridir.

Ticaret faaliyetleri başta Nijerya olmak üzere çevre ülkelere çoğunlukla gayri resmi ticaret ile karakterize edilmektedir. Benin'in Nijerya ve Nijer pazarlarına erişimi ticaret ve taşımacılık sektörü için önem taşımaktadır. Benin'in ana limanı Port Autonome de Cotonou, ülkenin ithalat ve ihracatının %90'ının gerçekleştiği merkez olmasının yanı sıra, Nijer için en kısa ithalat noktası ve Nijerya için ikincil bir liman olma özelliği ile ticaret sektörünü beslemektedir.

İnşaat sektörü, 2016 yılından bu yana uygulanan Hükümet Eylem Planında yer alan çok sayıda yol ve altyapı projeleri ile ve artan şehirleşme ve gelişen turizm sektörü kapsamında gayrimenkul ve otel projeleri ile desteklenmektedir.

Benin'in kültürel mirası, tarihi yerleri, plajları doğal cazibe merkezleri turizm sektörünü beslemektedir. Hükümet, havaalanı ile Ouidah şehri arasındaki Cotonou'nun batısındaki sahil bölgesini bir turizm merkezi ilan etmiştir ve bu bölgede otel ve eğlence alanlarının geliştirilmesini teşvik etmektedir.

Madencilik

Tespit edilen başlıca kaynaklar altın; kireç taşı, mermer, kil, kaolin, silis kumu gibi yapı malzemeleri; demir ve fosfatlardır. Potansiyel madenler nikel, rutil, zirkon ve pırlanta olup, bu madenlerin tespiti için araştırma yapılması gerekmektedir.

Yapı malzemelerine yönelik maden kaynaklarının bir bölümü çeşitli şirketler tarafından işletilmekte olup, çimento, beton ve seramik sektörüne girdi olarak temin edilmektedir. Mermer ve granit kaynaklarına yönelik yatırımlar teşvik edilmektedir.

Enerji

Benin'in yerel enerji kaynaklarının başında odun ve kömür gibi biyoyakıtlar gelmektedir. Toplam enerji tüketiminin %80'den fazlasını temsil eden hane halkının biyoyakıt kullanımına bağımlı olması orman kaynaklarının aşırı kullanımına neden olmaktadır.

Benin yeterli elektrik üretim ve dağıtım altyapısına sahip değildir ve enerjisinin büyük bir kısmı için Nijerya ve Gana'ya bağımlıdır. Kurulu elektrik üretim kapasitesi 0,3 GW olup, 2023 yılında Nijerya ve Gana'dan 118 milyon dolar tutarında elektrik ithal edilmiştir.

Son yıllarda yapılan yatırımlarla 2017 yılında %30 olan elektriğe erişebilen nüfus oranı 2022'de %57'ye yükseltilmiştir.

Hükümet Eylem Planı kapsamında, artan endüstriyel, ticari ve konut talebini karşılamak için ek güç üretim kapasiteleri inşa edilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda, Özel Ekonomik Bölgede 140 MW kapasiteli elektrik santrali inşası, çeşitli alçak ve yüksek gerilim hatları inşası, sokak aydınlatma yatırımları, 128 MW hidroelektrik santral inşası, trafo merkezleri inşası, 120 bin yeni sayaç bağlantısı, kırsal bölgelerin merkezi şebekesine bağlanması işleri planlanmaktadır.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Fransızca resmi iş dilidir, ancak Fon veya Yoruba gibi yerel diller gayri resmi ortamlarda yaygındır. Sade tonlarda takım elbise veya yerel iş kıyafetleri profesyonelliği ve saygıyı gösterir. Benin'de sözlü iletişim saygı ve geleneği yansıtır. İş ortamlarında, statü ve deneyimi belirtmek için soyadlarıyla birlikte "Madam" veya "Monsieur" gibi resmi unvanlar kullanılır. İlk toplantılarda genellikle kartvizitler değiştirilir.

Para Kullanımı

Benin, Batı Afrika Ekonomik ve Para Birliği'nin (WAEMU) bir üyesidir ve Burkina Faso, Fildişi Sahili, Gine-Bissau, Mali, Nijer, Senegal ve Togo ile ortak para birimi olan Batı Afrika frangını (CFA veya XOF) kullanmaktadır. Benin'in para birimi, Batı Afrika Devletleri Merkez Bankası (BCEAO) tarafından çıkarılır ve CFA frangı, avroya CFA 655.957/avro olarak sabitlenmiştir.

Büyük süpermarketlerde kredi kartı geçerlidir. Çekle ödeme mümkündür ve varsa KDV muafiyetlerinden yararlanmak için çekle ödeme zorunludur.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi Uygulaması

Diplomatik pasaport harici pasaport türlerini taşıyan Türk vatandaşları vizeye tabidir. Diplomatik pasaport sahibi Türk vatandaşları 90 gün süreyle vizeden muaftır. Vize elektronik olarak (<https://evisa.bj/>) adresine çevrimiçi başvuru yapılarak temin edilir ve vize düzenlenme süresi başvuru tarihinden itibaren ortalama birkaç gündür.

Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri

Resmî Tatiller

Tatil Tarihi	Gün
Yılbaşı Günü	01 Ocak Pazartesi
Geleneksel Din Günü (<i>Vodoun Festivali</i>)	10 Ocak Çarşamba
Paskalya Pazartesi	01 Nisan Pazartesi
Ramazan Bayramı (<i>Korité</i>)	10 Nisan Çarşamba
İşçi Bayramı	01 Mayıs Çarşamba
Yükseliş Günü	09 Mayıs Perşembe
Pentikost Pazartesi	20 Mayıs Pazartesi
Kurban Bayramı (<i>Tabaski</i>)	17 Haziran Pazartesi
Bağımsızlık Günü	01 Ağustos Perşembe
Göğre Kabul Günü	15 Ağustos Perşembe
Peygamber'in Doğum Günü (<i>Maouloud</i>)	16 Eylül Pazartesi
Azizler Günü	01 Kasım Cuma
Noel Günü	25 Aralık Çarşamba

Mesai Saatleri:

Çalışma saatleri: 8.00 – 12.30; 14.30 - 17.30
Öğle arası tatili: 12.30 - 2.30.

Yerel Saat

Saat Dilimi:
UTC +1 West Africa Time (WAT)
(Türkiye'den 2 saat geride)

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Benin’de belli başlı şirket türlerinin listesi aşağıda verilmekte olup, en yaygın 4 şirket türünün avantajları ve dezavantajlarını gösteren tablo ile karşılaştırmalı özelliklerini gösteren tablolar aşağıda belirtilmektedir.

- Şahıs şirketi (*bireysel tüccar*)
- Sınırlı Sorumluluk Şirketi (SARL), Tek Üyeli Limited Şirket (SUARL)
- Basitleştirilmiş Anonim Şirket (SAS)
- Anonim Şirket (SA), Tek Üyeli Anonim Şirket (SAU)
- Ekonomik Çıkar Grubu (GIE)
- Genel Ortaklık (SNC)
- Limited Ortaklık (SCS)

Şirket Türünün Seçimi İçin Karşılaştırmalı Tablo

Özellikler	Şirket Türü			
	ŞAHIS ŞİRKETİ (<i>Entreprise Individuelle</i>)	SARL & SUARL La Société à Responsabilité Limitée & Société Unipersonnelle A Responsabilité Limitée	SA & SAU La Société Anonyme & La Société Anonyme Unipersonnelle	EIG Le Groupement d'Intérêt Économique
Minimum başlangıç sermayesi	0	Ortaklar veya tek ortak tarafından serbestçe belirlenen sermaye	10.000.000 FCFA asgari Kuruluşun ¼'ünün serbest bırakılması ve bakiyenin 3 yıl içinde ödenmesi	0
Minimum Ortak Sayısı	01	01	01	02
Yönetim Yapısı	Girişimci/ tüccar	Yönetici (<i>ortak veya değil</i>) ortaklar tarafından atanan	Genel müdür, veya yönetici Genel	Başkan
İlgili sorumluluk	Sınırsız (<i>girişimcinin kullanımına kadar uzatılmıştır</i>) (<i>kişisel varlıklar</i>)	Katkılarla sınırlıdır	Katkılarla sınırlıdır	Sınırsız ve (<i>üçüncü taraflarla aksi kararlaştırılmadığı takdirde</i>) birlikte ve müteselsilen sorumlu
Hesap komisyoncuları	Yok	Zorunlu değil, ancak sermaye 10 milyon FCFA'yı veya ciro 250 milyon FCFA'yı veya sürekli iş gücü 50 kişiyi aşmadığı sürece	Zorunlu	Yok

Şirket Türlerinin Avantajları ve Dezavantajları Tablosu

Yasal Durum	Avantajları	Dezavantajları
ŞAHİS ŞİRKETİ	Başlangıç için minimum sermaye gerekmiyor Hızlı ve basitleştirilmiş kuruluş formaliteleri Oldukça düşük bir yaratma maliyeti Yeni işletmeler için ilk on iki (12) aylık uygulama süresince işletme vergisinden muafiyet sağlayan teşvik edici ve çok esnek vergi rejimi	- Yüklenicinin sınırsız sorumluluğu. - İflas durumunda girişimcinin varlıkları risk altındadır - Ortaklar nezdinde (<i>bankalar, tedarikçiler, müşteriler, vb.</i>) düşük güvenilirlik. - Krediye erişim zorluğu
SARL & SUARL La Société à Responsabilité Limitée & Société Unipersonnelle A Responsabilité Limitée	Ortak(lar) tarafından serbestçe belirlenen asgari sermaye Özel senetle SARL veya SUARL kurma imkânı Düşük kuruluş maliyeti Sınırlı sorumluluk: Ortaklar yalnızca katkılarının tutarı kadar sorumludurlar Ortaklar, yeni ortakların şirket sermayesine erişimini sıkı bir şekilde kontrol etme yetkisine sahiptir Ortaklardan birinin veya yöneticinin ölümü halinde şirket varlığını sürdürebilir (<i>ana sözleşmede aksi öngörülmediği takdirde</i>) Faaliyete geçtiği ilk on iki (12) ay içerisinde kurulan yeni işletmeler için işletme vergisinden muafiyet sağlayan teşvik edici ve çok esnek vergi rejimi	- Şirket kuruluşu sırasında serbestçe belirlenen sermayenin serbest bırakılması zorunluluğu - Ortaklar hisselerini serbestçe devredemezler
SA & SAU La Société Anonyme & La Société Anonyme Unipersonnelle	Üçüncü taraflarla çok güvenilir Yüksek fon toplama kapasitesi (<i>SA veya SAU kamu tasarruflarına başvurabilir</i>) Risk, katkılarla sınırlıdır Sermayenin sadece dörtte birinin serbest bırakılma olasılığı Ortakların hisselerini serbestçe devretme imkânı	- Asgari sermaye oldukça yüksektir - Çok yüksek kuruluş maliyetleri Yeni şirketler için çok ağır bir idari sistem (<i>CA, denetçiler, vb.</i>)
EIG Le Groupement d'Intérêt Économique	EIG başlangıç sermayesi olmadan oluşturulabilir Şirket kurmanın formaliteleri oldukça esnektir Organizasyon ve operasyonda esneklik	- Bir EIG'nin üyelerinin bir faaliyete sahip olması gerekir. EIG'nin kendisi, kar arayışı ve paylaşımı amacına sahip olamaz, bunun yerine "<i>üyelerinin ekonomik faaliyetini kolaylaştırmak veya geliştirmek, bu faaliyetin araçlarını iyileştirmek veya artırmak için uygun tüm araçları uygulamak</i>" amacına sahiptir. - Üçüncü taraflar, özellikle bankalar nezdinde düşük güvenilirlik - EIG üyeleri, EIG'nin borçlarından müştereken ve müteselsilen sorumludurlar.

Şirket Kurma Prosedürü

Benin 17 ülkeyi kapsayan Afrika'da İş Hukukunun Uyumlaştırılması Örgütü'nün (OHADA) bir üyesidir ve Benin'de yürürlükte olan ticari şirketler hukuku, ilgili OHADA tekdüzen yasası ile uyumludur.

Yatırım ve İhracat Tanıtım Ajansı (APIEx), Benin'de şirketlerin kurulması ve resmileştirilmesine ilişkin tüm formalitelerin yerine getirilmesinden desteklenmesinden sorumlu yapıdır. Şirket kuruluşları (www.monentreprise.bj) tek pencere adresi üzerinden çevrimiçi olarak gerçekleştirilmektedir.

Şirket kayıt adımları aşağıda belirtilmektedir:

- Aşağıdaki web sitesine kayıt olunması ve giriş yapılması (www.monentreprise.bj)
- Soruların cevaplanması
- Firma adının müsait olup olmadığını kontrol edilmesi
- Tek formun doldurulması
- Gerekli dokümanların taranıp yüklenmesi
- Ödemenin gerçekleştirilmesi (*Momo, Flooze, Celtis, Kredi kartı*)

Kuruluşlar, Limited Şirket (*Sarl*) veya Tek Üyeli Limited Şirket (*Suarl*), Anonim Şirketler (*SA*), Basitleştirilmiş Anonim Şirketler (*SAS*), Ekonomik Çıkar Grupları (*GIE*), Sivil Gayrimenkul Şirketleri, Profesyonel Sivil Şirketler, Şubeler ve Temsilcilik Ofisleri kurulumu için gerekli belgeler ile başvuru yapıldıktan sonra sistem tarafından verilen sertifikalar aşağıda belirtilmektedir:

Kuruluşlar:

- Vatandaşlar için biyometrik kimlik kartı veya Kişisel Kimlik Belgesi ve yabancılar için pasaport;
- Üç aydan daha az bir süre öncesine ait Sabıka Kaydı alıntı veya Şeref Beyanı (www.monentreprise.bj adresinde mevcuttur);
- Yeni kimlik fotoğrafı (*beyaz arka planlı, renkli*);
- Yabancılar için konsolosluk kartı, oturma izni, E-vize veya oturma kartı.

Şirketler:

Limited Şirket (*Sarl*) veya Tek Üyeli Limited Şirket (*Suarl*): Noterin müdahalesi zorunlu değildir (isteğe bağlı), Tek hissedar veya hissedarlar, asgari başlangıç sermayesi miktarını seçmekte özgürdür, SARL veya SUARL tüzükleri doğrudan platform tarafından oluşturulur

Gerekli belgeler:

- Vatandaşlar için ortağın/ortakların biyometrik kimlik kartı veya Kişisel Kimlik Belgesi ve yabancılar için Pasaport;
- Yöneticinin/yöneticilerin üç (03) aydan daha kısa bir süre önce alınmış Sabıka Kaydından bir (01) alıntı veya yöneticinin/yöneticilerin şerefine dair bir Beyan (www.monentreprise.bj adresinde mevcuttur);
- Ana yöneticinin yakın tarihli kimlik fotoğrafı (*Beyaz arka planda*);

- Yabancılar için konsolosluk kartı, oturma izni, E-vize veya oturma kartı;
- Şirketin Ana Sözleşmesinin kopyası (*Noter tasdikli veya özel mühür altında*);
- Nakit veya nakit olmasına bağlı olarak ödeme makbuzu veya katkıların özet tablosu.

SA, SAS, GIE, SCI, SCP, Şube ve Temsilcilik Ofisi:

Diğer şirket türlerinin kurulması için: Anonim Şirketler (SA), Basitleştirilmiş Anonim Şirketler (SAS), Ekonomik Çıkar Grupları (GIE), Sivil Gayrimenkul Şirketleri, Profesyonel Sivil Şirketler, Şubeler ve Temsilcilik Ofisleri açılması için bir notere danışılması tavsiye edilir.

Gerekli belgeler:

- Beninliler için hissedar(lar)ın biyometrik kimlik kartı veya Kişisel Kimlik Belgesi veya yabancılar için Pasaport;
- Yönetici(ler) veya CEO(lar)ın üç (03) aydan daha az bir süre önce alınmış Sabıka Kaydından bir (01) özet veya Yönetici(ler) veya CEO'nun şeref beyanı (www.monentreprise.bj adresinde mevcuttur);
- Ana yöneticinin bir (01) adet yeni çekilmiş kimlik fotoğrafı (*Beyaz zemin üzerine A rengi*);
- Yabancılar için konsolosluk kartı, oturma izni, E-vize veya oturma kartı;
- Şirketin Ana Sözleşmesinin kopyası (*Noter tasdikli*);
- Nakit veya aynı olmasına bağlı olarak ödeme makbuzu veya katkıların özet tablosu;
- Gerekli sermayenin 1/4'ünden büyük veya eşit asgari yasal teminat

Teslim edilen sertifikalar

- Ticaret ve Kişisel Mülkiyet Kredi Kaydı'ndan (RCCM) alıntı
- Tek Vergi Tanımlayıcısı (IFU) ile kayıt belgesi
- CNSS işveren numarasının bildirimi
- Çalışma Genel Müdürlüğü'ne kuruluş beyanı
- İki (02) yıllık geçerlilik süresine sahip ithalatçı kartı veya mesleki kart
- RCCM alıntısının çevrimiçi yayınının kopyası (*Yasal Uyarı*)

Sigorta

Maliye ve Finans Bakanlığına bağlı Mali Sektör Genel Müdürlüğü (DGFS), sigorta ve banka izlemeye ilişkin ulusal politika ile finansal katılım stratejisinin uygulanması ile ilgili tüm konulardan sorumludur. Benin Sigorta Şirketleri Birliği (ASA-Benin) ilgili sektör kuruluşu olup, hayat dışı branşta 7, hayat branşında 6 olmak üzere on üç önemli sigorta şirketini bir araya getirmektedir.

Benin'de faaliyet göstermeye yetkili sigorta brokerlerinin listesi Afrika Sigorta Piyasaları Konferansı (CIMA) kapsamında Benin Sigortacılık Müdürlüğü tarafından yayınlanmaktadır. 2024 yılında 44 adet yetkili sigorta acentesi yayınlanmıştır.

Benin sigortacılık sektörü hızlı büyüme ancak düşük penetrasyon oranı ile karakterize edilmektedir. Sigorta sektörü aşağıda belirtilen alanlarda kaldıraç etkisi ile Benin ekonomisine katkı sağlamaktadır: Finansal yatırımlar, gayrimenkul yatırımları, vergi ödemeleri ve vergi makamları adına vergilerin toplanmasıdır.

Bankalar ve finans kuruluşlarının içinde yer alan sigortacılık alt sektörünün GSYH içindeki payı, 2022 -2023 döneminde %0,88'den %0,96'a yükselmiş olup, 101 milyar FCFA büyüklüğe ulaşmıştır.

Bankacılık Mevzuatı

Benin bankacılık sektörü Benin Ekonomi ve Maliye Bakanlığı ile merkezi Senegal'de bulunan Batı Afrika Devletleri Merkez Bankası (BCEAO) tarafından düzenlenmektedir. Benin'de BCEAO tarafından denetlenen toplam 14 Banka veya şube ile 1 adet bankacılık niteliğindeki finansal kuruluş bulunmaktadır. Ayrıca elektronik para işlemleri gerçekleştiren ve sıkça kullanılan 2 şirket mevcuttur.

Fransız hazinesi tarafından desteklenen ve avroya sabitlenen CFA frangı, avronun değerine göre dalgalanır. FCFA'nın değeri 1 EUR= 655,957 olarak belirlenmiştir.

Finansal piyasaların serbestliği desteklenmektedir. Özel finans kurumlarından banka hesabı açılabilir ve kredi alınabilir. Banka hesabı ve kredi işlemlerinde yabancılara yönelik kısıtlama bulunmamaktadır. Şirketler ilgili bankanın Ekonomi ve Maliye Bakanlığından izin alması suretiyle döviz hesabı açabilirler. Yatırım amaçlı gelen fonlar yerel para birimi FCFA'ya çevrilir ve Ekonomi ve Maliye Bakanlığına kayıt edilmesi gerekmektedir. Sermaye kazançları, faiz, telif hakları gibi fonların dövizde çevrilmesine ve geldiği ülkeye gönderilmesine izin verilmektedir.

Vizeler

Çalışma izinlerinin verilmesi: Çalışma izninin verilmesi yabancı işçinin Benin'de istihdam edilmesine olanak tanır. Çalışma izni başvurusu elektronik kamu hizmetleri platformu olan (<https://service-public.bj/>) adresinde ilgili hizmetler listesinde bulunan bağlantıdan çevrimiçi olarak gerçekleştirilir ve sorumlu kurum Çalışma ve Kamu Hizmeti Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğüdür.

Çalışma izni başvurusu için gereken belgelerin listesi aşağıda verilmektedir:

- Çevrimiçi formun doldurulması
- Yetkili bir iş müfettişi tarafından düzenlenmiş sağlık uygunluk belgesi;
- Başvuranın üç (03) aydan daha az bir süreye ait sabıka kaydından alıntı;
- Özgeçmiş;
- Geçerli pasaportun fotokopisi;
- İdari ücretler için elli bin (50.000) CFA frangı tutarında bir miktar.

Oturma izninin verilmesi: Üç (03) aydan fazla kalacak tüm yabancı vatandaşlar için, on sekiz (18) yaşından küçük çocuklar (özel durumlar hariç), diplomatlar ve benzeri kişiler hariç, oturma izni gereklidir. Oturma izni ve kartı başvurusu elektronik kamu hizmetleri platformu olan (<https://service-public.bj/>) adresinde ilgili hizmetler listesinde bulunan bağlantıdan çevrimiçi olarak gerçekleştirilir ve sorumlu kurum İçişleri ve Kamu Güvenliği Bakanlığı Göç ve Göçmenlik Müdürlüğüdür

Üç (03) tür ikamet kartı vardır ve bunların verilmesi belirli koşullara tabidir:

Koşullar:

1- Geçici ikamet kartı

- Benin'de yerleşik olmak veya Benin'de yerleşik olma sürecinde olmak
- Kendilerini geçindirmek için yeterli imkâna sahip olmak veya destekleneceğine dair bir garantiye sahip olmak
- Bir işe sahip olmak veya yasal gelir getirici bir faaliyette bulunmak
- İyi karaktere sahip olmak

2- Normal ikamet izni

- Geçici ikamet kartını iki kez almış olmak
- İyi karaktere sahip olmak

3- Ayrıcalıklı ikamet kartı

- On (10) yıldan uzun süre kesintisiz ikamet etmiş olmak
- Benin'e otuz beş (35) yaşından önce girmiş olmak
- Ülkeye önemli yatırımlar yapmış olmak
- İyi karaktere sahip olmak
- Eşinin Benin vatandaşı olması.

Hizmet maliyeti (FCFA):

1-Geçici: ECOWAS 20.000 - ECOWAS Dışı 100.000 - 2-Normal: ECOWAS 50.000 - ECOWAS Dışı 250.000 - 3-Ayrıcalıklı: ECOWAS 100.000 - ECOWAS Dışı 800.000 - 10 yıl

Çalışma izni başvurusu için gerekli belgelere (<https://service-public.bj/>) adresinden ulaşılabilir.

Kaynak: T.C. Kotonu Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği